

# ΑΠΟΘΗΚΗ

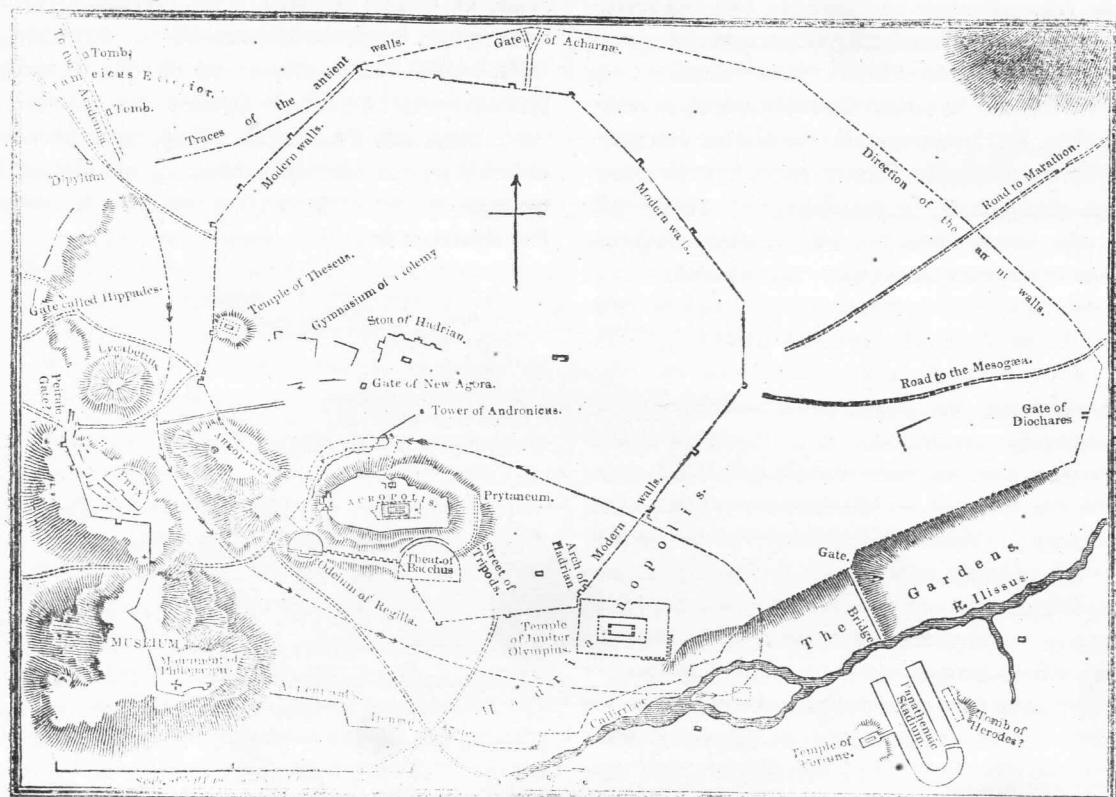
ΤΩΝ

## ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 1843.]

[ΑΡΙΘ. 74.

### ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.



### Σχέδιον τῶν Αθηνῶν.

\*Εξήγησις τῶν ἐν τῷ Σχεδίῳ Ονομάτων.

Gate of Acharnae Mount Anchesmus Road to Marathon  
Πύλη τῶν Ἀχαρνῶν Ὅρος Ἀγχεσμός Δρόμος εἰς Μαραθῶνα  
Direction of the antient walls gaea  
Διεύθυνσις τῶν ἀρχαίων τειχῶν γαια

Bridge The Gardens R. Ilissus  
Γέρυρα Of Kēpoi Π. Πλισσός  
Panathenaic Stadium Tomb of Herod? Temple of Fortune  
Παναθηναϊκὸν Στάδιον Τάφος τοῦ Ἡρώδου; Ναὸς τῆς Τύγιας  
Callirhoe Hadrianopolis Temple of Jupiter Olymp.  
Καλλιρρόη 'Adrianoúpolis Noës tis Týgias  
Modern walls Arch of Hadrian Noës 'Olympos Diōs  
Neuterex tais 'Apsi tōs 'Adrianoū Odōs tōn Tropidōn

Mount Anchesmus	Road to Marathon	Road to Marathon
Διονυσιακὸν θέατρον	Δρόμος εἰς Μαραθῶνα	Δρόμος εἰς Μαραθῶνα
Museum	Gate of Diocharès	Gate of Diocharès
Ιωνίαν Γέρυρα	Γέρυρα	Γέρυρα
Ιτωνία Πόλη	Πύλη τοῦ Διοχάρου	Πύλη τοῦ Διοχάρου
Acropolis	Πύλη νέας Αγορᾶς	Πύλη νέας Αγορᾶς
'Akropolis	Γέρυρα	Γέρυρα
Theat. of Baecchus	Γέρυρα	Γέρυρα
Stoion tis Regilla	Γέρυρα	Γέρυρα
Monum. of Philopappus	Γέρυρα	Γέρυρα
Peiraiac Gate	Γέρυρα	Γέρυρα
Peiraiakή Πύλη	Γέρυρα	Γέρυρα
Areopagus	Γέρυρα	Γέρυρα
'Αρειος Πάγος	Γέρυρα	Γέρυρα
Tower of Andronicus	Γέρυρα	Γέρυρα
Πύργος τού Άνδρονίκου	Γέρυρα	Γέρυρα
Gymnasium of Ptolemy	Γέρυρα	Γέρυρα
Στοια τού Άδριανού	Γέρυρα	Γέρυρα
Πύλη νέας Αγορᾶς	Γέρυρα	Γέρυρα
Συμνάσιον Πτολεμαίου	Γέρυρα	Γέρυρα
Dipylum	Γέρυρα	Γέρυρα
Πύλη καλ. Ιππάδες Δίπυλον	Γέρυρα	Γέρυρα
Traces of the antient walls	Γέρυρα	Γέρυρα
Ichnē tōn ἀρχαίων τειχῶν	Γέρυρα	Γέρυρα
Modern walls	Γέρυρα	Γέρυρα
Neuterex tais	Γέρυρα	Γέρυρα
Adrianoúpolis	Γέρυρα	Γέρυρα
Arch of Hadrian	Γέρυρα	Γέρυρα
'Apsi tōs 'Adrianoū	Γέρυρα	Γέρυρα
Odōs tōn Tropidōn	Γέρυρα	Γέρυρα
Cerameicus exterior	Γέρυρα	Γέρυρα
To the Academia	Γέρυρα	Γέρυρα

Αἱ Ἀθῆναι\*, κείμεναι περὶ τοὺς τεσσαράκοντα σταδίους ἀπὸ τῆς θαλάσσης, κατέχουσι μέρος τοῦ κεντρικοῦ πεδίου τῆς Αἰγαίου, καὶ τίνα ὑψη καταβαίνοντα εἰς τὴν πεδιάδα, ἀλλὰ πάντη ἀπεσπασμένα, ἐκ τῶν ὄρέων τῶν ἐπὶ τοῦ ἀρκτώου μεθορίου τῆς ἐπαρχίας. Ἀπὸ τὰ ὑψη ταῦτα ἐπιφανέστερα εἶναι ὁ δέξιος θαλάσσης Ἀγχεσμός (νῦν Ἄγ. Γεώργιος), πρὸς τὴν βορειοανατολικὴν πλευρὰν τῆς πόλεως καὶ ἐπέκεινα τῶν ἀρχαίων τειχῶν· ἡ Ἀκρόπολις, ἥτις περιελαμβάνετο ἐξ ὀλοκλήρου ἐν τοῖς ἀρχαίοις τείχεσιν· ὁ Ἀρειος Πάγος, ἀπέναντι τῆς δυτικῆς ἐσχατιᾶς τῆς Ἀκροπόλεως· καὶ ὁ λόφος τοῦ Μουσείου, ἐν μέρει περικελεισμένος εἰς τὰ ἀρχαῖα τείχη, ὁ ὑψιστος κατὰ τὴν μεσημβρίαν. Κατ’ ἀνατολὰς τῆς πόλεως, ὁ μικρὸς ποταμὸς Ἰλισσός, ὃστις πηγάζει ὀλίγα μίλια βορειοανατολικῶς τοῦ Ἀμπελοκήπου, ῥέει κατὰ νοτιοδυτικὴν διεύθυνσιν πρὸς τὴν παραλίαν τοῦ Φαληρικοῦ, διαχωρίζων τοὺς ἐκ δυσμῶν λόφους τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὴν κατ’ ἀνατολὰς ὑψηλοτέραν καὶ συνεχεστέραν σειρὰν τοῦ Ὑμηττοῦ· ὀλίγον τι ἀνωτέρω τῆς τοποθεσίας τοῦ Λυκείου συνέβαλε μετ’ αὐτοῦ ὁ ἐξ ἀνατολῶν Ἡριδανός. Τὸν Ἰλισσὸν, ὃστις ἐν τῇ φυσικῇ καταστάσει αὐτοῦ ἡδύνατο νὰ φθάνῃ εἰς τὰς ἐγγὺς τοῦ παραλίου ἔλωδεις γαίας, ἐλαττοῦσι παραπολὺ αἱ πρὸς τεχνητὴν ἄρδευσιν διώρυγες· αὐτὸ δὲ τοῦτο ἐγίνετο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ τοπάλαι. Τὸν Κηφισσὸν παρορμοίως, ὃστις ῥέει κατ’ εὐθεῖαν πρὸς νότον ἐκ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς πόλεως, περὶ τὸ ἐν ἥμισυ μίλιον ἀπὸ τῶν τειχῶν, ἐξαντλοῦσι σχεδὸν κατὰ τὸ θέρος τὰ πρὸς ἄρδευσιν ὀρύγματα, πρὸν ἔτι φθάσῃ εἰς τὴν γειτονίαν τοῦ Πειραιῶς.

Τὸ προτεταγμένον σχέδιον τῶν Ἀθηνῶν δεικνύει τὴν περιφέρειαν τοῦ τείχους καθ’ ὃν καιρὸν ὁ πόλις εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ μεγέθους τῆς. Ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς πύλης τῶν Ἀχαρῶν κατ’ ἀρκτον, οἰευθύνετο πρὸς ἀνατολὰς ἐγγὺς τῆς βάσεως τοῦ Ἀγχεσμοῦ, καὶ μέχρι τῆς πύλης τοῦ Διοχάρους, ἥτις ἥγειν εἰς τὸ Λύκειον συνεχίζετο ἐπομένως παράληγλον μὲ τὸν Ἰλισσὸν καὶ κατὰ δύσιν αὐτοῦ μέχρι τῆς πηγῆς Καλλιρρόης ἡ Ἐννεακρούν. ἐκεῖθεν μέχρι τοῦ λόφου τοῦ Μουσείου, ὃν διέβανε, περιλαμβάνον ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ τὸ ἔτι σωζόμενον μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου. Ἐκ τοῦ Μουσείου ὁ δρόμος αὐτοῦ ἥτο πρὸς βορρᾶν, ἐμπερικλείων τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Πνυχὸς καὶ τοῦ Λυκαβηττοῦ, ἔως εἰς τὸ Δίπυλον τὸ ἄγον εἰς τὸν ἐξώτερον Κεραμεικὸν, ἡ μέγα νεκροταφεῖον, καὶ τὴν Ἀκαδημίαν, ἥτοι σχολὴν τοῦ Πλάτωνος· εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Πνυχὸς

καὶ τοῦ Λυκαβηττοῦ κοιλωμα ἥτον ἡ Πειραιϊκὴ Πύλη. Μία δὲ γραμμὴ ἐκ τοῦ Διπύλου εἰς τὴν πύλην τῶν Ἀγαρνῶν τελείωνε τὸν περίβολον. Ἡ τοῦ τείχους διεύθυνσις ἐκ τοῦ Ἰλισσοῦ κατὰ τὴν νότιον καὶ δυτικὴν πλευρὰν τοῦ ἀστεος μέχρι τοῦ Διπύλου εἶναι προρχανής· τὸ δὲ ἐπίλοιπον τοῦ τείχους, πλινθόκτιστον ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἡ καὶ ἐξ ὀλοκλήρου, δὲν ἀφῆκεν ἵχνη τινά. Τὸ ἀστεος μὲ τοὺς λιμένας αὐτοῦ, τὸν Πειραιᾶ, τὴν Μουνυχίαν, καὶ τὸν Φαληρὸν, διὰ τῶν Μακρῶν τειχῶν, ἀτινα συνήπτοντο μὲ τὰ τοῦ ἀστεος, τὸ μὲν εἰς τὸν λόφον τοῦ Μουσείου, τὸ δὲ εἰς τὴν Πύλην τοῦ Πειραιῶς. Τὸ νότιον τείχος, τὸ ἐκ τοῦ ἀστεος εἰς τὸν Φαληρὸν, ἐκαλεῖτο τὸ Φαληρικὸν τείχος· τὸ δὲ βόρειον, τὸ ἐκ τῆς Πειραιϊκῆς Πύλης εἰς τὸν Πειραιᾶ, διπλοῦ δν\*, ἐκαλεῖτο ποτὲ μὲν τὰ Μακρὰ τείχη, ποτὲ δὲ τὸ Πειραιϊκὸν Τείχος. Ἡ περιφέρεια τῆς πόλεως κατὰ τὸ Θουκυδίδην (Β'. 13) ἐν ἔτει 431 π. Χρ. ἥτον ὡς ἐπομένως.—

Στάδιοι

Τοῦ ἀστεος, ἐξαιρουμένου τοῦ μεταξὺ τοῦ Πειραιῶν καὶ Φαληρικοῦ Τείχους διαστήματος, τὸ δποτὸν δὲν ἀπῆται φύλαξιν. . . . . 43

Τοῦ Φαληρικοῦ Τείχους . . . . . 35

Τοῦ Πειραιϊκοῦ Τείχους . . . . . 40

Τῆς Παραθαλασσίου Πόλεως, ἐξαιρουμένου τοῦ μεταξὺ τοῦ Φαληρικοῦ καὶ Πειραιϊκοῦ Τείχους διαστήματος 56<sup>1</sup>

174<sup>2</sup>

Ήτον ἄρχο δλος ὁ κύκλος ὁ φυλασσόμενος περίπου δεκαεννέα ἡ είκοσι Ἀγγλικῶν μιλίων.

Αἱ κυριώτεραι Πύλαι τῶν Ἀθηνῶν, καθ’ ὃσον δύναται νὰ προσδιορισθῇ ἡ θέσις αὐτῶν μετά τινος βαθμοῦ πιθανότητος, ἐμφαίνονται εἰς τὸ σχέδιον. Τὰ κοιμητήρια περιεκύλουν τὴν πόλιν πανταχόθεν, ἀλλ’ ἐπιφανέστερα ἥσαν κατὰ τὸ βόρειον καὶ βορειοδυτικὸν μέρος, ὃπου ἥργιζον ἀμέσως ἔξωθεν τῶν τειχῶν. Οἱ ἀπὸ τοῦ Διπύλου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν δρόμος εἶχεν ἔνθεν κάκεῖθεν τοὺς τάξους περικλεῶν ἀνδρῶν, οἵον τοῦ Πειρικλέους, Θρασυβούλου, Χαρέρου, καὶ Φορμίωνος. Ἐνταῦθα ἥσαν καὶ τὰ μνημεῖα τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀποθανόντων μάρμαρον μὲ τόνομα καὶ τὸν δῆμον ἐκάστου ἀτόμου ἥτον ἡ τιμὴ ἡ παρὰ τῆς πόλεως εἰς τοὺς ἐν μάχῃ πεσόντας ἀποδιδομένη· (Παυσανίου Α'. 29). Καὶ αὐτὴ ἡ Ἀκαδημία ἥτο τετειχισμένη, κατάδενδρος, καὶ μὲ κρήνας ὑδάτος κεκοσμημένη. Πλησίον αὐτῆς ἥτον ὁ τάξος τοῦ Πλάτωνος.

Οἱ παρὰ τὸ ἀντολικὸν μέρος τῆς πόλεως τάξοι ἐχωρίζοντο ἀπ’ αὐτῆς διὰ τῶν Κήπων, τοῦ Λυκείου, καὶ τοῦ Κυνοσάργους, καὶ φαίνεται δτι δὲν ἥσαν πολὺ ἐκτεταμένοι.

\* Τὸ βόρειον πλάτος τῶν Ἀθηνῶν εἶναι 37° 68', τὸ δὲ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Λονδίνου μῆκος 28° 43'.

\* Ως τινες ἐννοοῦσι Θουκυδ. Β'. 13.

Τὰ τείχη τοῦ ἀστεος ἥσαν ἐκ διαλειμμάτων ὡχυρώμένα διὰ πύργων· ἥσαν δὲ καὶ τετράγωνοι πύργοι ἐπὶ τῶν μακρῶν τειχῶν, τὰ ὅποια σύνεδεον τὴν πόλιν μὲ τοὺς λιμένας. Τὰ τείχη ταῦτα (τὸ Πειραιών καὶ τὸ Φαληρικόν) ἥσαν περίπου τεσσάρων μιλίων τὸ μῆκος, καὶ 550 πόδας διεστῶτα ἀπ' ἀλλήλων· ὅτε ἡ πόλις ἥτον εἰς τὴν ἀχμὴν τῆς εὐδαιμονίας της, τὸ μεταξὺ αὐτῶν ὑπαίθριον διάστημα περιείχεν ἵκανὸν ἀριθμὸν οἰκιών, οἵτινες συνίστων διάμεσόν τινα πόλιν μεταξὺ τοῦ ἀστεος καὶ τοῦ Πειραιῶς.

Οἱ τρεῖς λιμένες τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς, ἥσαν ὁ Πειραιεὺς, περιέχων τρεῖς φυσικοὺς μυχούς· ἡ Μουνυχία, κεχωρισμένη τοῦ Πειραιῶς διὰ τῆς στρογγύλης, προβλῆτος καὶ λοφώδους χερσονήσου τῆς Μουνυχίας· καὶ ὁ Φαληρός. Οἱ τρεῖς οὖτοι λιμένες, μετὰ τῶν παρ' αὐτοῖς οἰκοδομημάτων, ἀπετέλουν ποτὲ χωριστὴν πόλιν μεγαλητέραν καὶ αὐτῶν τῶν Ἀθηνῶν. Παραθαλάσσιον τεῖχος, 60 Ἑλληνικῶν ποδῶν τὸ ὑψός, κατεσκευασμένον δ' ἀπὸ πελεκητὴν πέτραν, ἔξετενετο ἀπὸ τὸν Φαληρικὸν κόλπον διάγυρα τῆς βραχώδους χερσονήσου τῆς Μουνυχίας, λῆγον περὶ τὴν τοῦ Ἀλκίμου ἄκραν· ἡ βορειόδυτικὴ καὶ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ Πειραιῶς ἥτον ὡσαύτως περικυκλωμένη ὑπὸ τείχους, καταβαίνοντος μέχρι τῆς θαλάσσης· ἀλλο τείχος, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ Φαληρικοῦ λιμένος, καὶ διαπερῶν τὸ ὑψωμα, ἔφθινε μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ μέσου μυχοῦ τοῦ Πειραιῶς καὶ τρίτον τείχος διέβαινε τὸν στενὸν ἴσθμὸν τῆς Μουνυχίας. Ἦσαν δὲ ἰσχυρὰ καὶ πλείστου λόγου ἄξια τὰ διχυρώματα ταῦτα τῆς παραθαλάσσιου πόλεως, καὶ μάλιστα τὰ τῆς Μουνυχίας, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς πολιορκίας τῆς ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ Σύλλα· ἡ κατοχὴ τῶν λιμένων ἐνίσχυεν οἰσοδήποτε νὰ ἔξουσιάσῃ τὴν πόλιν.

Ο Πειραιεὺς ἥτο τὸ μέγα νεώριον τῶν Ἀθηναίων, καὶ ὁ κυριώτερος λιμὴν τῶν πλοίων τῶν ἐνησηολημένων εἰς τὴν ἐμπορίαν τῶν γεννημάτων καὶ ἀλλων ἔνων εἰδῶν. Περιείχε δὲ μεγάλας ἀποθήκας πραγματειῶν, δημόσια διπλοστάσια, τὴν ὀπιλοθήκην τοῦ Φίλωνος, διαρρόους ναοὺς, θέατρον, τοῦ ὅποιου μένουσιν ἵχνη τινά, μακρὰν στοὰν, ἀνάλογον τῶν Ἀστικῶν Βεζεστενίων, ἥτις περιελάμβανε τὸ Δεῖγμα (τόπον ἐν ᾧ ἐδεικνύοντο τεμάχια πραγματειῶν), τὸ δικαστήριον Φρεαττύς, καὶ ἀλλα κτίρια. Ἐξ ὅλων τῶν οἰκοδομημάτων τοῦ Πειραιῶς οὐδὲν μένει τὴν σήμερον εἰμή τινα ἵχνη θεμελίων καὶ συντρίμματα γεγλυμμένου μαρμάρου. Ο λιμὴν, καίτοι στενὴν ἔχων τὴν εἰσόδον, εἶναι ἀσφαλής. Η χερσόνησος τῆς Μουνυχίας περιέχει τὸν θεμέλιον ναοῦ τινός, τὰ

λείψανα μικροῦ θεάτρου, καὶ φανερὰ σημεῖα δτι ἴσταντο ἐπ' αὐτῆς ἐκτεταμέναι οἰκοδομαί. Ἐκ τῶν κτισμάτων δσα ἐκόσμου ποτὲ τὸν Φαληρὸν δὲν σώζεται τίποτε. Διακρίνεται δμως εἰσέτι πολλαχοῦ ἡ γραμμὴ τοῦ ἐκτεταμένου συστήματος τῶν τειχῶν, ἀτινα ὑπεράσπιζον τοὺς παραθαλάσσιους δήμους ἡ πόλεις· εἰς δὲ τὴν Μουνυχίαν, πρὸς τὴν θάλασσαν, ὑπάρχουν ἔτι λείψανα καὶ τειχῶν καὶ πύργων, συνιστάμενα εἰς τινα μέρη ἐκ μεγάλων τετραγώνων λίθων δεδεμένων μὲ σίδηρον. [Ιδε Θουκυδ. Α. 93.]

Θέλομεν προσπαθήσει νῦν ἐν συντομίᾳ νὰ περιγράψωμεν τὰς τοποθεσίας τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, δσαι φαίνονται μετά τινος βεβαιώτητος ἔξηκριθωμέναι. Παρατηρητέον δὲ δτι καὶ ἐπὶ τῶν λαμπρότερων ἡμερῶν δὲν παρίστανον αἱ Ἀθῆναι κατὰ πρώτην ὅψιν τερπτόν τι θέαμα, καὶ δτι ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ τὸ κάλλος αὐτῶν περιωρίζοντο κυρίως εἰς τὰς δημοσίους οἰκοδομάς. Ο Δικαίαρχος, δστις περιῆλθε τὴν Ἐλλάδα περὶ τὰ τέλη τῆς τετάρτης π. Χρ. ἔκατοντας τηρίδος, λέγει περὶ τῶν Ἀθηνῶν τὰ ἐπόμενα· « Ἡ δὲ πόλις ἔηρά πᾶσα, οὐκ εὔδρος, κακῶς ἐργάζομενη διὰ τὴν ἀρχαιότητα· αἱ μὲν πολλαὶ τῶν οἰκιῶν εὐτελεῖς, ὀλίγαι δὲ χρήσιμαι· ἀπιστηθείη δ' ἀν ἔξαιρης ὑπὸ τῶν ζένων θεωρουμένη, εἰ αὐτῇ ἔστιν ἡ προσαγορευμένη τῶν Ἀθηναίων πόλις· μετ' οὐ πολὺ πιστεύσιεν ἀν τις. »

Τὸ ἐκπληκτικώτερον ἀντικείμενον εἶναι ἡ Ἀκρόπολις, βράχος ἀποτόμως ἀνυψούμενος ἐκ τῆς πεδιάδος, καὶ ὡς κορωνίδα ἔχων τὸν Παρθενώνα. Απέναντι τῆς δυτικῆς ἐσγατιᾶς τῆς Ἀκροπόλεως, κεχωρισμένος ἀπ' αὐτῆς διὰ τινος κοιλώματος, εἶναι ὁ Ἄρειος Πάγος, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς καὶ ὑψηλοτέρας ἄκρας τοῦ ὅποιου ἥτο ποτὲ τὸ ταύτων μονον δικαστήριον.

Ἐγγὺς τοῦ Ἄρειου Πάγου πρὸς δυτικὰς ἔκειτο ἡ Πηνύξ, ὅπου συνεχροτοῦντό ποτε αἱ δημόσιαι συνελεύσεις, καὶ ὅπου σώζεται ἀκόμη τὸ πέτρινον βῆμα, ὃθεν οἱ ῥήτορες ἐδημητρύόρουν.

Πρὸς βορράν τοῦ Ἄρειου Πάγου κείται τὸ κοινῶς λεγόμενον Θησεῖον, κατά τινας δὲ ναὸς τοῦ Ἄρεως, ἐκ Πεντελικοῦ μαρμάρου, ἐν ἀπὸ τὰ μάλιστα διατετηρημένα οἰκοδομήματα τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν. Κατὰ πρώτην ὅψιν φαίνεται τόσον ἀκέραιον, ὥστε ἀμφιβάλλει τις διὰ τωάντι θεωρήσεις, μὲ δεκατρεῖς κλίνας ἔκατέρωθεν. Εἰς τινα μέρη αὐτοῦ σώζονται ἵχνη γραπτῶν ποικιλμάτων. Δέκα μετόπαι ἐπὶ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς μετώπου ἔχουσιν ἄθλους Ἡρακλέους, αἱ δὲ προσεχεῖς ὅκτω

(τέσσαρες ἐφ' ἑκατέρας μακρᾶς πλευρᾶς) ἀγῶνας Θησέως.

Σχεδὸν κατ' εὐθεῖαν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Θησείου εἶναι τὰ λείψανα τῆς νομιζομένης Στοᾶς τοῦ Ἀδριανοῦ, ἐνὸς ἐκ τῶν μνημείων μ' ὅσα ὁ μεγαλόδωρος οὗτος αὐτοκράτωρ ἐκαλλώπισε τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. Κατὰ τὸν Παυσανίαν, ἡ στοὰ αὕτη ἦτο κεκοσμημένη μὲν ἑκατὸν εἴκοσι κίονας ἐκ Φρυγίου μαρμάρου, καὶ περιεῖχε δωμάτια, αἱ δροφαὶ τῶν ὅποιων ἥσαν κεχρυσωμέναι καὶ ἔξι ἀλαβάστρους· περιεῖχε δὲ καὶ βιβλιοθήκην, καὶ τὰ δωμάτια ἥσαν κεκαλλωπισμένα μὲν ἀγάλματα καὶ γραφάς. Τὸ Γυμνάσιον τοῦ Ἀδριανοῦ πιθανὸν ὅτι εὑρίσκετο πλησίον τῆς στοᾶς· τὸ δὲ Γυμνάσιον τοῦ Πτολεμαίου μεταξὺ τῆς Στοᾶς καὶ τοῦ Θησείου. Πρὸς νότον τῆς Στοᾶς εἶναι ὁ Πύργος τῶν Ἀνέμων, καλούμενος καὶ τὸ ὡρολόγιον Ἀνδρονίκου τοῦ Κυρρήστου. Ἡ Πύλη τῆς Νέας Ἀγορᾶς, μεταξὺ τῆς Μεγάλης Στοᾶς καὶ τοῦ Πύργου, σώζεται ἀκόμη· συνίσταται δὲ ἐκ τεσσάρων Δωρίων κιόνων ῥαβδωτῶν, ἐκ Πεντελικοῦ μαρμάρου, οἵτινες ὑποστηρίζουσιν ἐπιστύλιον, ζωφόρον, γεῖσον, καὶ ἀέτωμα.

Τὸ νοτιοκατολικὸν μέρος τῆς πόλεως, ὅπου εἰσέρχεται τις διὰ τῆς Ἀψίδος τοῦ Ἀδριανοῦ, ἦτον ἐν τῶν ἀρχαιοτέρων μερῶν αὐτῆς, μετὰ τὴν Ακρόπολιν. Ἡ ἐκ Πεντελικοῦ λίθου οἰκοδομὴ αὕτη συνίσταται ἀπὸ κυκλοειδῆ καμάρων, ἔχουσαν Κορινθίους κίονας. Ἐπιγραφὴ ἐπὶ τῆς ζωφόρου κατὰ τὴν μεσημβρινοκατολικὴν πλευρὰν τῆς ἀψίδος μαρτυρεῖ ἀκόμη, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἔδωκε τὸ ὄνομά του εἰς τὸ μέρος τοῦ ἀστεος τὸ μεταξὺ τῆς οἰκοδομῆς ταύτης καὶ τοῦ Ιλισσοῦ. Ἐνταῦθα ἴστατο ὁ μεγαλοπρεπῆς ναὸς τοῦ Ὄλυμπίου Διὸς, τὸ Ὄλυμπίειον τοῦτο ἥργισε μὲν νὰ οἰκοδομῇ Ἀντίογος Δ'. ὁ Ἐπιφανῆς, π. Χρ. 175—165, ἐπὶ τῆς τοποθεσίας ἀρχαιοτέρου ναοῦ, συνετέλεσε δὲ ἡ μεγαλοδωρία τοῦ Ἀδριανοῦ. Δεκαέξι κίονες ἐκ Πεντελικοῦ μαρμάρου, 60 πόδας τὸ ὕψος, καὶ ὑπὲρ τοὺς 6½ τὴν διάμετρον, εἶναι οἱ μόνοι σωζόμενοι ἐκ τῶν 128, οἵτινες ἐκόσμουν ποτὲ τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο οἰκοδόμημα, ἐν ἐκ τῶν μεγίστων ἀρ' ὅσα οἱ Ἐλληνες ἀνήγειραν πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν των. Ὁ ναὸς οὗτος καὶ ὁ ἵερὸς αὐτοῦ περίβολος ἥσαν πλήρεις ἀγαλμάτων· δύο εἰκόνες τοῦ αὐτοκράτορος ἥσαν κατεσκευασμέναι ἐκ Θασίου λίθου, καὶ δύο ἄλλαι ἔξι Αἰγυπτιακοῦ λίθου· τὸ δὲ ἀγαλμα τοῦ Διὸς ἦτο χρυσελεφάντινον, κολοσσαίου μεγέθους.

Η πηγὴ ἡ καλουμένη Καλλιρρόη, ἡ Ἐννεάκρουνος, ἀφίστατο μικρὸν τι ἀπὸ τῆς μεσημβρινοκατολικῆς γωνίας τοῦ Ὄλυμπιείου. Καθ' ὅλην μὲν

τὴν πόλιν ὑπῆρχον φρέατα, ὡς παρατηρεῖ ὁ Παυσανίας, ἀλλ' αὕτη ἦτον ἡ μόνη πηγὴ καθαροῦ ὑδατος. Ὅρραγωγείον ἐκ τῆς Κηφισίας παρὰ τὸν Κηφιστὸν ἐκτίσθη πρὸς χρῆσιν τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τοῦ διαδόχου του Ἀντωνίου. Ἡ δεξαμενὴ τοῦ ὑδατος ἦτο κατεσκευασμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀγγεσμοῦ, κεκαλλωπισμένη δὲ διὰ μετώπου ἐκ τεσσάρων Ιωνίων κιόνων. Τὸ μημεῖον τοῦτο, δύο κίονες τοῦ ὅποιου ἴσταντο ἐν ἔτει 1754, δὲν ὑπάρχει πλέον.

Ἐπέκεινα τοῦ μέρους τοῦ λεγομένου Ἀδριανουπόλεως, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ιλισσοῦ, φαίνεται τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον, πρῶτον μὲν κατασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος Λυκούργου, π. Χρ. 350, ἐπειτα δὲ εὐρεπεισθὲν διὰ Πεντελικοῦ μαρμάρου ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ. Ολον τὸ μάρμαρον ἔγινεν ἀσαντον· ἀλλὰ μέρος τοῦ κτίσματος εἰς τὸ νοτιοκατολικὸν ἡ κυκλοειδές ἀκρον, καὶ τὸ κοῖλον, ἡ τὸ μέρος τὸ εἰς παράστασιν τῶν Παναθηναϊκῶν ἀγώνων προσδιωρισμένον, σώζονται. Τὸ μῆκος αὐτοῦ εἰς τὸ ἐνδότερον εἶναι 675 πόδῶν.

Ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Μουσείου, δοτις χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ακρόπολιν διὰ γαμηλώματος, εὐρίσκομεν τὸ μημεῖον τοῦ Σύρου, τὸ ἀναχερόμενον ὑπὸ τοῦ Παυσανίου. Κατὰ τὰς ἐπιγραφὰς ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ Φιλοπάππου, ἡ πρὸς τιμὴν τοῦ Φιλοπάππου, υἱοῦ τοῦ Ἐπιφανοῦς, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τραϊανοῦ· περιεῖχε δὲ τρεῖς παστοὺς, ἔξι δύο μένουσιν, ἐν οἷς ἥσαν τεθειμένοι ὁ ἀνδριάς τοῦ Φιλοπάππου αὐτοῦ, κατέγων τὸ κέντρον, ὁ τοῦ πάππου του Ἀντιόχου, τοῦ ἐσγάτου βασιλέως τῆς Κομμαγηνῆς, καὶ ὁ τοῦ Σελεύκου τοῦ Νικάτορος, τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς δυναστείας τῶν Σελευκιδῶν.

Ἀνεφέραμεν ἡδη τὰ κυριώτερα τῶν ἐν Αθήναις ὑπαρχόντων μημείων εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς πόλεως, ἔξαρσει τοῦ μικροῦ χορηγικοῦ μημείου τοῦ Λυσικράτους· τοῦτο, ἀνεγερθὲν περὶ τὸ 334 π. Χρ. (τὸ ἔτος τῆς τοῦ Ἀλεξανδροῦ ἐκστρατείας εἰς τὴν Ασίαν) χυδαικῶς δὲ καλούμενον ὁ Λύχνος τοῦ Δημοσθένους, ἴσταται μεταξὺ τῆς μεσημβρινοκατολικῆς γωνίας τῆς Ακροπόλεως καὶ τοῦ μεγάλου ναοῦ τοῦ Ὄλυμπίου Διός. Τὸ μικρὸν τοῦτο οἰκοδόμημα, συνιτάμεγον ἐκ κυκλοειδοῦς περιστυλίου Κορινθίων κιόνων, ἐπιστηρίζομένων εἰς ὑψηλὸν τετράγωνον χρηπίδωμα, εἶναι μόνον ἔξι ποδῶν τὴν διάμετρον· ἐπὶ τὸν κεντρικοῦ τεμαχίου, τὸ ὅποιον ἀνυψώσται ἀπὸ τὸν θόλον ὡς κορωνίς τοῦ περιστύλου, ἴστατο κατ' ἀρχὰς τρίποντος.

Τὰ τῆς Ακροπόλεως, καὶ λοιπά, θέλομεν περιγράψειν εἰς τὸν προσεγγῆ Αριθμόν.

Ἐπεται συνέχεια.